

Lit. 170

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie podwyższenia gwarancyi kraju dla wkładek w galicyjskiej Kasie oszczędności we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 11. lipca 1902 postanowił Wysoki Sejm, zmieniając art. IV. uchwały swej z 27. lutego 1899 (dz. u. kr. Nr. 35.), że jak długo trwa gwarancya kraju w art. I. powyższej uchwały określona, nie może stan kapitałów w galicyjskiej Kasie oszczędności we Lwowie ulokowanych, przewyższać sumy 80,000.000 K.

Stan wkładek w powyższej Kasie wynosił z dniem 30. września 1904 sumę 77,559.995 K 77 g a na podstawie dotychczasowych doświadczeń można przypuszczać, że obniży się w ostatnim kwartale r. b. o sumę około 1,000.000 K. Gdy zaś dopisane z końcem b. r. procenta wyniosą około 1,400.000 K, przeto stan wkładek z końcem roku 1904 wyniesie około 78,000.000 K. Suma ta wskutek stale powtarzającego się wzrostu wkładek w pierwszym półroczu każdego roku i po dopisaniu procentów za pierwsze półrocze 1905 przekroczy niezawodnie sumę 80 milionów K z dniem 30. czerwca 1905 roku.

W ten sposób wyczerpaną zostanie przyznana wkładkom poręka kraju i dlatego galicyjska Kasa oszczędności wniosła obecnie prośbę do Wydziału krajowego o wyjednanie u Wysokiego Sejmu podwyższenia rzeczzonej poręki kraju ze sumy 80 na 100 milionów koron.

Galicyjska Kasa oszczędności stanęłaby bowiem wobec ewentualności albo nieprzyjmowania dalszych wkładek albo też sztucznego obniżenia ich przez odpowiednie obniżenie stopy procentowej.

Stopa procentowa od wkładek Kasy wynosi od 1. lipca względnie (przy wkładkach ponad 10.000 K) od 1. sierpnia 1904, 3·6 od sta. Dalszą obniżkę stopy procentowej po przeprowadzonej zaledwie przed trzema miesiącami redukcji oprocentowania wszystkich wkładek na 3·6 od sta., uważa Dyrekcyja za przedwczesną i niebezpieczną, bo musiałaby ona pociągnąć za sobą znaczniejsze wycofanie wkładek i skierować te wkładki do innych instytucyi.

Dyrekcyja Kasy stwierdza dalej, że z wyjątkiem Tarnowskiej Kasy oszczędności, wszystkie inne Kasy oszczędności w kraju, dają od wkładek minimalnie 4 od a żadna lwowska instytucyja finansowa nie płaci mniej aniżeli 3·6 od sta. Odpływ przeto wkładek z galicyjskiej Kasy oszczędności w razie dalszej redukcji procentu stałby się nieuniknionym i musiałby z natury rzeczy odbić się niekorzystnie na stanie uruchomienia lokacyi Kasy, gdyż kapitał potrzebny na spłatę wypowiedzianych wkładek, musiałby wycofany być z ruchomych lokacyi (efektów i portfelu wekslowego). Że zaś uszczuplenie lokacyi ruchomych byłoby wysoce niepożądanem, nie ulega wątpliwości wobec faktu, że ruchome lokacje Kasy podług zamknięcia rachunków za rok 1903 wynoszą zaledwie 32% aktywów.

Dodać należy przytem, że już obecnie płaci Kasa od nowych wkładek składanych ponad 10.000 K — 35 od sta, a suma tych wkładek wynosiła w dniu 30. września 1904 kwotę 3,334.396 K 41 g. Znaczna wszakże część klienteli obchodzi to postanowienie, składając większe kwoty za pośrednictwem kilku osób na kilka książeczek pod różnemi nazwiskami. Podobnie postępowanoby niezawodnie i w wypadku, gdyby Kasa dla utrzymania wkładek w granicach statutowych, odmawiała przyjmowania sum wyższych, cel zatem nie byłby osiągnięty a jedynym skutkiem byłoby rozdrobienie nowych wkładek na większą ilość książeczek, w dalszej zaś konsekwencji — umniejszenie zysku z eskontu przy niewypowiedzianych wkładkach z jednej, zaś zwiększenie pracy a zatem i koszta administracyi z drugiej strony.

By takiego obchodzenia przepisu o maximum wkładek uniknąć, musiałyby się wprowadzić imienne wykazy składających ze szczegółami dla sprawdzenia tożsamości osób i prawdziwości podpisów, co przy załatwieniu około 200.000 interesentów rocznie, byłoby połączone dla nich z uciążliwościami a dla Kasy z dość znacznem zwiększeniem kosztów administracyi.

Dyrekcya uważa również za niebezpieczne wstrzymywanie w ogóle przyjmowania nowych wkładek przedewszystkiem dlatego, że podobny krok, sprzeczny zresztą z celem Kasy, odstęczyłby. obecną a dalej kapitalizującą klientelę Kasy i pociągnąłby za sobą wycofywanie dzisiejszych wkładek i nadto wprowadziłby w stosunek między Kasą a publicznością chwiejność, której w tej dziedzinie unikać należy.

Zresztą tamowanie wkładek sprzeciwia się interesom Kasy, bo właśnie przeciwnie zwiększenie kapitału wkładkowego umożliwia utrzymanie równowagi i uzyskanie nadwyżek z obrotu, a im ten kapitał wkładkowy jest większy, tem owe nadwyżki z obrotu muszą być wyższe.

Z chwilą redukcji kapitału wkładkowego — oczywiście na niekorzyść ruchomej lokacyi — możność uzyskania nadwyżek z obrotu stałaby się bardzo wątpliwą.

Zachodziłoby pytanie, czy jest możliwem, aby wskutek gwarancyi kraju za wkładki galicyjskiej Kasy oszczędności, fundusz krajowy narażony był na odpowiedzialność.

Jako odpowiedź przytacza Dyrekcyja, że według bilansu Kasy za rok 1903, aktywa Kasy nie przynoszące żadnego dochodu albo przynoszące tylko nieznaczny dochód, wynosiły:

gmach własny	2,023.562 K 60 g
weksle w procesie	571.057 „ 34 „
interesa w likwidacyi	10,180.653 „ 48 „
Razem więc	<u>12,775.273 K 42 g</u>

Reszta aktywów sumie . . . . . 70,515.027 „ 43 „
 przyniosła w roku 1903 dochód brutto w kwocie . . . . . 3,387.302 „ 29 „
 która odpowiada 4:8 od sta.

Dochodem tym pokryto w roku 1903:

1. koszta administracyi i podatki w sumie	387.711 K 37 g
2. oprocentowanie przeciętnie po 3:8% prawie mar- twych aktywów w kwocie 12,775.273 K	485.000 „ — „
3. uzyskano nadwyżkę z obrotu.	31.500 „ 82 „
Razem	<u>904.212 K 19 g.</u>

Dyrekcya podnosi przeto, że przy dzisiejszym stanie kapitału wkładkowego niedobory administracyjne są wykluczone, zwłaszcza, że zniżka stopy procentowej od wkładek, przeprowadzona w roku bieżącym, przedstawia na przy-

szłość zaoszczędzenie w wydatkach w sumie niezawodnie wyższej od przypuszczalnego ubytku w dochodach wskutek koniecznościniżenia stopy procentowej od niektórych lokacyi.

Dalej podnosi Dyrekcyę słusznie, że im wkładki będą wyższe, tem wyższą będzie nadwyżka z obrotu, gdyż wobec mniej więcej tych samych kosztów administracyjnych, różnica między dochodem brutto od nowego kapitału jak wyżej 4·8 od sta a procentem 3·6 od sta od tego kapitału płaconym, zwiększać będzie nadwyżki z obrotu.

Wreszcie zwiększy nadwyżki z obrotu procent od kapitału, jaki uzyskany zostanie przez realizacyę interesów w likwidacyi, których sprzedaż jest usilnem, jednak dotąd bezskutecznem staraniem Zarządu Kasy.

Sądząc podług wyników dotychczasowych pertraktacyi o sprzedaż rzeczzonego przedsiębiorstwa, przypuszczać należy oczywiście znaczniejszą redukcycę jego wartości bilansowej, zawsze jednak w takich granicach, że redukcycę rzeczoną będzie można pokryć znacznie zwiększoną nadwyżką roczną z obrotu i w czasie odpowiadającym wysokości tej nadwyżki.

Dyrekcya stwierdza wreszcie, że poza powyższemi interesami w likwidacyi i będącą z tymi interesami w związku pretensyą do upadłego „Związku galicyjskich producentów ropy“, nie grożą Kasie straty.

Z powyższych powodów, jak niemniej z uwagi, że podwyższenie dotychczasowej gwarancyi kraju za wkładki, stworzyć może rzeczowe warunki dla utrwalenia i przyspieszenia sanacyi galicyjskiej Kasy oszczędności, Rada Wydziału krajowego zgodnie z uchwałą Wydziału galicyjskiej Kasy oszczędności z 19. września 1904, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm zmieniając Art. IV. uchwały swej z 27. lutego 1899 (dz. u. kr. Nr. 35.) i z dnia 18. listopada 1902 (dz. u. kr. Nr. 100.) postanawia:

Jak długo trwa gwarancya kraju w Art. I. powyższej uchwały z 27. lutego 1899 (dz. u. kr. Nr. 35.) określona, nie może stan kapitałów wkładkowych w galic. Kasie oszczędności we Lwowie ulokowanych, przewyższać sumy 100,000.000 K.

Suma ta może być zmienioną tylko na podstawie uchwały Sejmu krajowego“.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

